

Meldingsblad om runeforskning

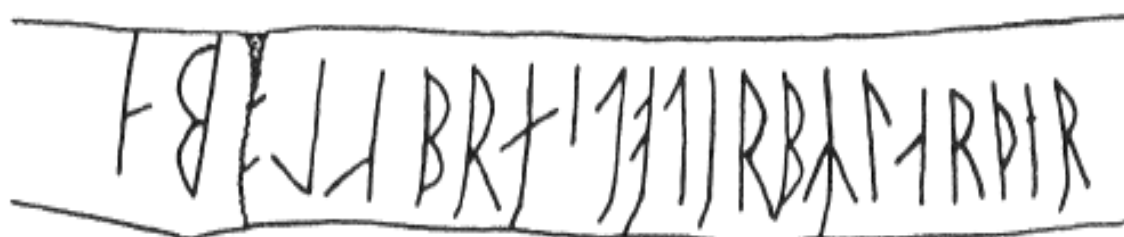

Nr. 9

1994

ISSN 0801-3756

A 333 står på en rund, delvis tilspikket KJEPP FRA KJØPMANNSGATA I TRONDHEIM (N-201149); den er bevart i fire biter som passer sammen. Den samlede lengden er 488 mm; kjeppen har et tverrmål på ca. 20 mm midt på, men smalner ovalt til 10×12 og 8×12 mm i endene. Funnet ble gjort under arkeologiske utgravninger og dateres arkeologisk til 1175–1225/50. Det er tydelige runer ristet inn på en tiljevnet flate på bruddstykke 2 og 3. Den 106 mm lange innskriften må deles i to; runene er ristet i motsatte retninger bort fra samme begynnelsessted. De leses slik: 1a) **kloba**, 1b) **bræstotirbylarþer**. Risteren av 1b har hatt vanskeligheter ved kanten av det utjevnete partiet mot den runde kjeppen; kniven har glippet og enkelte av runestavene er trukket over kanten. Flere runer har derved fått “haler” som skråner mot venstre.

Innskriftens to deler trenger ikke henge sammen, og det ser faktisk ut til at det dreier seg om to forskjellige ristere (jf. lengde og helling på kvistene). Både som gjenstand og med hensyn til runene minner kjeppen fra Trondheim om kjeppen fra Bergen med innskrift B 660 (trykt i *Nytt om runer* 6 (1991), 14). På kjeppen fra Bergen kommer innskrifter fra to forskjellige retninger inntil hverandre (*Ásbjörg, hit besta barn* og en uforståelig innskrift med runer og runeliknende tegn).

Innskrift 1b kan tolkes *prestdóttir byrlar þér*, “prestedatter skjenker deg”. Dersom innskrift 1a skal gi mening, kunne den antas å inneholde et tilnavn (eventuelt brukt som (kalle)navn), f.eks. *Gloppa* eller **Kloppa* (jf. E. H. Linds *Norsk-isländska personbinamn ...* (Uppsala 1920–21)); et eventuelt navn kunne godt settes i forbindelse med prestedatteren siden det ellers kan virke påfallende at hun ikke blir nevnt med navn.

Jan Ragnar Hagland har publisert innskriften i “Om runer og skjenking av øl”, *Spor* 8.2 (1993), 34–35. Han leser **kliba** i 1a, som han

tolker som et mulig kvinnenavn *Glibba/Kleppa*; han går ut fra at runene danner en sammenhengende innskrift. Delvis basert på en foreløpig mulig datering til 1300-tallet satte Hagland innskriften i forbindelse med ølskjenking; men siden *byrla* også brukes i religiøs sammenheng, mener han nå at det må være et åpent spørsmål hva prestedatteren skjenket.

Det er rester etter noen få runer på en annen mindre og tiljevnet flate på bruddstykke 2, nedenfor runene *ba* i 1a. Det står *æþs*, som ser ut til å være del av en kort innskrift nr. 2 som delvis er blitt spikket av.

A 334 står på et KAMFRAGMENT av reinsdyrhorn fra KJØPMANNSGATA I TRONDHEIM (N-202419). Fragmentet er endestykket av den ene skinnen som har holdt tindplatene sammen. Det ble funnet i to deler og er nå limt sammen; det er 74 mm langt og 11–14 mm bredt og 5 mm tykt. I skinnen har det vært fem nagler; bare én av dem er nå på plass. Funnet ble gjort i 1993 under arkeologiske utgravninger og dateres til 1150–1225; runene ble først oppdaget under konservering av gjenstanden i 1994. De står på den flate siden som stod mot tindplatene og var således usynlige når kammen var ferdig montert; de ble ristet før hullene ble boret. Det står fire runer foran bruddet, som kan ha gått i en femte stav. Deretter kommer fire svakere rissede streker; de siste tre har en annen karakter enn runene og er heller ikke i full høyde. Det er lite trolig at de var ment som runer. Det står sannsynligvis *bæþi??*. Begynnelsen kunne eventuelt tolkes som *bæði* 'begge', men hva det skulle ha å gjøre med, er ikke godt å vite. På motsatt side står et riss som kunne leses som *r*.

